

Oikeusalan ammatit - Portugali



Tämän sivun alkukielistä versiota [pt](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Tällä sivulla on tietoa oikeusalan ammateista Portugalissa.

[Yleisten tuomioistuinten sekä hallinto- ja verotuomioistuinten tuomarit](#)

[Syyttäjät](#)

[Asianajajat](#)

[Oikeudelliset neuvonantajat](#)

[Toimistoasianajajat](#)

[Ulosottoviranomaiset](#)

[Notaarit](#)

[Rekisterinpitäjät #n09](#)

[Tuomioistuimen virkamiehet](#)

[Sovittelijat](#)

[Selvittäjät](#)

[Patenttiasiamies](#)

[Maksuttomia oikeudellisia palveluja tarjoavat organisaatiot](#)



Yleisten tuomioistuinten sekä hallinto- ja verotuomioistuinten tuomarit

Portugalin perustuslain (*constituição*) mukaan tuomarit toimivat tuomioistuimissa, jotka ovat täysivaltaisia elimiä.

Tuomarit käyttävät oikeutta lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Yleisten tuomioistuinten tuomareiden toimintaa koskevat säännöt perustuvat perustuslakiin ja ammattikunnan omaan *Estatuto dos Magistrados Judiciais* -ohjesääntöön. Yleisten tuomioistuinten tuomarit voidaan jakaa kolmeen ryhmään tuomioistuinhierarkian mukaisesti:

- korkeimman oikeuden (*supremo tribunal de justiça*) tuomarit (*conselheiro*)
- ylioikeuksien (*tribunais das relações*) tuomarit (*desembargador*)
- alioikeuksien (*tribunais de 1.ª instância*) tuomarit (*juiz de direito*).

Hallinto- ja verotuomioistuinten tuomareiden toimintaa koskevat säännöt perustuvat perustuslakiin, hallinto- ja verotuomioistuinten *Estatuto dos Tribunais Administrativos e Fiscais* -ohjesääntöön ja toissijaisesti myös *Estatuto dos Magistrados Judiciais* -ohjesääntöön. Hallinto- ja verotuomioistuinten tuomarit voidaan jakaa kolmeen ryhmään tuomioistuinhierarkian mukaisesti:

- korkeimman hallinto-oikeuden (*supremo tribunal administrativo*) tuomarit (*conselheiro*)
- hallinnollisten keskustuomioistuinten (*tribunais centrais administrativos*) tuomarit (*desembargador*)
- hallinnollisten piirituomioistuinten (*tribunais administrativos de círculo*) ja verotuomioistuinten (*tribunais tributários*) tuomarit (*juiz de direito*).

Tuomarin virkaan haetaan kolmivaiheisessa menettelyssä, joka koostuu julkisesta hakumenettelystä, teoreettisesta ja käytännön koulutuksesta *Centro de Estudos Judiciários* oppilaitoksessa sekä harjoittelujaksosta. Nämä kolme vaihetta menestyksellisesti suorittaneet hakijat nimitetään alioikeuden tuomareiksi (*juiz de direito*).

Tuomarit jatkavat kouluttautumistaan koko uransa ajan.

Korkein tuomarineuvosto (*Conselho Superior da Magistratura*) tekee säännöllisesti tarkastuskäyntejä alioikeuksiin valvoakseen yleisten tuomioistuinten tuomareiden toimintaa. Korkein hallinto- ja verotuomarineuvosto (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) valvoo puolestaan hallinto- ja verotuomioistuinten tuomareiden toimintaa. Tarkastuskäynnin päätteeksi tuomareiden pätevyyttä arvioidaan ja jokaiselle annetaan arvosana (*muito bom, bom com distinção, bom, suficiente* tai *mediocre*). Jos tuomarin ammatillinen pätevyys arvioidaan heikoksi (*mediocre*), tuomari pidätetään tehtävästään ja aloitetaan perusteellisempi pätevyyden kartoitus.

Korkeimmalla tuomarineuvostolla (*Conselho Superior da Magistratura*) ja korkeimmalla hallinto- ja verotuomarineuvostolla (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) on toimivalta valita, nimittää, siirtää ja ylentää tuomareita ja kohdistaa heihin kurinpitotoimia.

Tuomareiden riippumattomuus ja puolueettomuus varmistetaan perustuslailla. Siinä säädetään, että tuomarit eivät voi ottaa vastaan muita julkisia tai yksityisiä tehtäviä, lukuun ottamatta opetustehtäviä, joista ei makseta korvausta, tai oikeusalan tieteelliseen tutkimukseen liittyviä tehtäviä. Tuomarin voi siirtää toisiin tehtäviin, pidättää tehtävistään, siirtää eläkkeelle tai irtisanoa vain lainsäädännössä sallituissa tapauksissa. Tuomarit voidaan asettaa syytteesen tekemistään päätöksistä ainoastaan lainsäädännössä säädettyissä poikkeustilanteissa.

Syyttäjät

Syyttäjälaitoksessa (*Ministério Público*) toimivien oikeusalan ammattilaisten eli syyttäjien (*magistrados do Ministério Público*) tehtävänä on edustaa valtiota, ajaa rikoskanteita sekä puolustaa demokratiaa ja lainsäädännössä vahvistettuja intressejä. Syyttäjäkunnalla on oma ohjesääntönsä ja lakisääteinen autonomia.

Syyttäjän virkaan haetaan julkisessa hakumenettelyssä, joka koostuu alan tuntemusta mittaavista kokeista, ansioluettelon arvioinnista sekä psykologisista testeistä tuomarien koulutuksesta vastaavassa *Centro de Estudos Judiciários* -laitoksessa.

Valitut hakijat nimitetään tuomioistuinharjoittelijoiksi (*auditores de justiça*). Teoreettisen ja käytännön koulutuksen *Centro de Estudos Judiciários* -laitoksessa suorittaneet tuomioistuinharjoittelijat nimitetään harjoittelujaksoa suorittaviksi apulaissyttäjiksi (*procuradores-adjuntos*).

Syyttäjälaitoksessa toimivan syyttäjän uralla on viisi porrasta, joiden järjestys on ylimmältä hierarkiatasolta lukien seuraava:

- valtakunnansyyttäjä (*Procurador-Geral da República*)
- varavaltakunnansyyttäjä (*Vice-Procurador-Geral da República*)
- apulaisvaltakunnansyyttäjä (*Procurador-Geral Adjunto*)
- valtiosyyttäjä (*Procurador da República*)
- apulaisvaltiosyyttäjä (*Procurador da República Adjunto*).

Valtakunnansyyttäjänvirasto (*Procuradoria-Geral da República*) on syyttäjälaitoksen korkein elin. Sitä johtaa valtakunnansyyttäjä. Sen yhteydessä toimivat myös syyttäjälaitoksen korkein neuvosto (*Conselho Superior do Ministério Público*), neuvoa-antava lautakunta (*Conselho Consultivo*), oikeudelliset tarkastajat (*auditores jurídicos*) ja tukipalvelut.

Syyttäjälaitoksen korkeimmalla neuvostolla on valtuudet valita, nimittää, siirtää ja ylentää syyttäjälaitoksen virkamiehiä sekä kohdistaa heihin kurinpitotoimia.

Asianajajat

Asianajajat (*advogado*) ovat Portugalin asianajajaliittoon (*Ordem dos Advogados*) kuuluvia oikeusalan ammattilaisia. He edustavat päämiestään tuomioistuimessa ja antavat oikeudellista neuvontaa, johon kuuluu lainsäädännön säännösten tulkinta ja soveltaminen.

Portugalissa tässä ammatissa voivat toimia ainoastaan asianajajat, jotka ovat Portugalin asianajajaliiton (*Ordem dos Advogados*) jäseniä.

Asianajajan ammattia voivat harjoittaa henkilöt,

- joilla on Portugalissa suoritettu oikeustieteen tutkinto tai jotka ovat suorittaneet ulkomailla korkeakouluopinnot, joiden katsotaan vastaavan kyseistä oikeustieteen tutkintoa tai jotka hyväksytään vastaavantasoisiksi koulutukseksi;
- jotka ovat suorittaneet 18 kuukautta kestävänsä kaksivaiheisen tuomioistuinharjoittelun (ensimmäinen harjoittelujakso kestää 6 kuukautta ja toinen täydentävä jakso 12 kuukautta)
- jotka ovat suorittaneet kirjallisen ja suullisen asianajajatutkinnon.

Portugalissa tutkinnon suorittanut ulkomaan kansalainen voi liittyä asianajajaliittoon samoin ehdoin kuin Portugalin kansalainen, jos maa, jonka kansalainen hän on, myöntää vastaavan oikeuden Portugalin kansalaiselle.

Jos muissa EU:n jäsenvaltioissa toimiluvan saaneet asianajajat haluavat sijoittautua pysyvästi Portugalin alueelle ja harjoittaa ammattiaan alkuperäisellä ammattinimikkeellään, heidän on ensin liityttävä Portugalin asianajajaliittoon. He voivat kuitenkin edustaa päämiestään portugalilaisissa tuomioistuimissa vain Portugalin asianajajaliittoon kuuluvan asianajajan ohjauksessa. Jos he haluavat harjoittaa asianajajan ammattia täysin samoin ehdoin kuin portugalilaiset asianajajat, heidän on asianajajaliittoon liityttyään suoritettava kirjallinen ja suullinen asianajajatutkinto portugalin kielellä.

Asianajajaliitto (*Ordem dos Advogados*) on asianajajan ammatissa toimivia ammattilaisia edustava julkinen yhdistys. Se vastaa mm. oikeussuojan saatavuudesta, asianajotoimen sääntelystä ja harjoittamisesta, toteuttaa asianajajiin ja harjoittelua suorittaviin asianajajiin kohdistuvia kurinpitotoimia, varmistaa asianajajan ammatin yhteiskunnallisen aseman ja arvovalan säilymisen ja edistää lainsäädäntöä ja sen soveltamista koskevaa tiedonsaantia.

Oikeudelliset neuvonantajat

Portugalin oikeusjärjestyksessä ei tehdä eroa asianajajien ja oikeudellisten neuvonantajien (*consultores jurídicos*) välillä.

Toimistoasianajajat

Toimistoasianajajat (*solicitadores*) ovat riippumattomia oikeusalan ammattilaisia, jotka antavat oikeudellista neuvontaa ja edustavat päämiestään ammattikunnan ohjesäännön ja prosessioikeuden asettamissa rajoissa. Toimistoasianajaja voi edustaa päämiestään tuomioistuimessa silloin, kun asianajajan (*advogado*) käyttö ei ole pakollista.

Toimistoasianajajat voivat edustaa päämiehiään (yksityishenkilöitä tai yrityksiä) myös tuomioistuinten ulkopuolella, esimerkiksi verohallinnossa, notaaritoimistoissa, rekisteritoimistoissa ja julkishallinnon elimissä.

Toimistoasianajajan ammattia voivat harjoittaa henkilöt,

- joilla on oikeustieteen tutkinto, mutta jotka eivät ole lakimiesliiton (*Ordem dos Advogados*) jäseniä, tai joilla on toimistoasianajajan tutkinto; toisen Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaiselta edellytetään toimistoasianajajan ammatin harjoittamiseen kyseisessä jäsenvaltiossa lain nojalla vaadittavaa akateemista ja ammatillista pätevyyttä;
- jotka ovat suorittaneet 12–18 kuukautta kestävänsä harjoittelun;
- jotka ovat saaneet harjoittelusta hyvät arvosanat sen valvojalta (*patrono*) ja järjestävältä laitokselta ja jotka ovat läpäisseet kansallisen kokeen, joka vastaa alan asettamia vaatimuksia.

Toisesta EU:n tai ETA:n jäsenvaltiosta lähtöisin olevat ammattilaiset voivat rekisteröityä toimistoasianajajien erityiskollegioon (*Colégio dos Solicitadores*) laissa nro 9/2009 (annettu 4.3.2009; muutettu 28.8.2012 annetulla lailla nro 41/2012 ja 2.5.2014 annetulla lailla nro 25/2014) vahvistetuin edellytyksin.

Toimistoasianajajien ja ulosottoviranomaisten liitto (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução, OSAE*) on toimistoasianajajia edustava julkinen yhdistys. Se esimerkiksi käyttää kurinpitovaltaa jäseniinsä sekä antaa lausuntoja toimialaansa kuuluvista lakiehdotuksista.

Lisätietoja on sivuilla <http://www.osae.pt/>.

Ulosottoviranomaiset

Ulosottoviranomaiset (*agentes de execução*) ovat ammattilaisia, joilla on lakisääteiset valtuudet toteuttaa Portugalissa siviilioikeudelliseen pakkotäytäntöönpanoon liittyviä toimia. He ovat riippumattomia ja puolueettomia ammattilaisia, eivätkä edusta mitään menettelyn osapuolta. He hoitavat kaikki pakkotäytäntöönpanoon liittyvät muodollisuudet, kuten ulosmittaus, tiedoksianto, haasteet ja ulosmitatun omaisuuden myynti. Ulosottoviranomaisen tehtäviä voi joissakin tapauksissa hoitaa tuomioistuimen virkailija (*oficial de justiça*).

Ulosottoviranomaisen nimittää velkoja ulosottohakemuksessa tai tuomioistuin.

Ulosottoviranomaisena voivat toimia vain toimisto- tai oikeudenkäyntiasianajajat,

- jotka ovat Portugalin kansalaisia;
- jotka eivät kuulu toimistoasianajajien ja ulosottomiesten liiton (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução*) tai asianajajaliiton (*Ordem dos Advogados*) ohjesäännön mukaisten rajoitusten piiriin;
- joita ei ole viimeisten kymmenen vuoden aikana merkitty lakisääteiseen julkiseen velallisuusluetteloon;
- jotka ovat suorittaneet hyväksyttävästi alan harjoittelun;
- jotka ovat toimineet yli kolme vuotta ulosottotehtävässä, osallistuneet kokeeseen ja saaneet puoltavan lausunnon oikeudellisten avustajien lautakunnalta (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares de Justiça, CAAJ*);
- jotka ovat hakeneet kolmen vuoden kuluessa harjoittelusta rekisteröintiä alan erityiskollegioon;
- joilla on käytössään yleisneuvoston hyväksymien sääntöjen mukainen vähimmäistason organisaatorakenne ja tietotekniikka.

Toimistoasianajajien ja ulosottomiesten liitto (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução*) ja ulosottomiesten erityiskollegio (*Colégio de Especialidade dos Agentes de Execução*) ovat ammattikunnan sääntelystä vastaavia elimiä.

Toimistoasianajajien ja ulosottomiesten liitosta riippumaton elin CAAJ vastaa ulosottoviranomaisten valvonnasta ja heitä koskevista kurinpitotoimista.

Lisätietoja on sivuilla <http://www.osae.pt/> ja <http://www.caaj-mj.pt/>.

Notaarit

Notaarit (*notários*) ovat erikoistuneita lakimiehiä, joilla on toimivalta hoitaa tiettyjä oikeudellisia tehtäviä. Heidän roolinsa on erityisen merkittävä kotimaiseen ja kansainväliseen liiketoimintaan liittyvissä tehtävissä.

Notaarien tehtävänä on

- laatia yksityisiä sopimuksia ja antaa osapuolille neuvoja kohdellen kaikkia osapuolia tasapuolisesti; laatia virallisia asiakirjoja vastaten kyseisten asiakirjojen ja antamiensa neuvojen lainmukaisuudesta; ilmoittaa osapuolille niiden velvoitteiden, joihin aiotaan sitoutua, vaikutuksista ja seurauksista;
- panna täytäntöön vahvistamansa oikeustoimet; oikeustoimi voidaan kirjata suoraan viralliseen rekisteriin tai panna täytäntöön ilman tuomioistuimen päätöstä, jos toinen osapuoli ei noudata velvoitteitaan;
- toimia puolueettomina välimiehinä kaikkia lainsäädännön mukaisia vaatimuksia noudattaen, jotta osapuolet voisivat päästä molempien kannalta hyväksyttävään ratkaisuun;
- laatia ja suorittaa perunkirjoitus; tämä ei kuitenkaan koske asioita, joista ei niiden luonteen tai oikeudellisen tai tosiseikkoihin perustuvan monimutkaisuuden vuoksi voida tehdä päätöstä perunkirjoitusmenettelyssä; tämäntyyppiset asiat on käsiteltävä

sen alueen alioikeudessa, jonka tuomiopiirissä perunkirjoituksesta vastaava notaaritoimisto sijaitsee (tehtävä osoitettiin notaaritoimistoille perunkirjoitusmenettelyä koskevasta oikeudellisesta kehyksestä 5.3.2013 annetussa laissa nro 23/2013, jolla luotiin jaetun toimivallan järjestelmä).

Notaaritoiminnan uudistuksen ja siitä seuranneen alan yksityistämisen myötä notaareilla on kaksitasoinen asema, sillä he ovat julkisen vallan tehtäviä hoitavia vapaan ammatin harjoittajia. He eivät kuitenkaan ole valtion virkamiehiä.

Julkisia tehtäviä hoitaessaan notaari vastaa toiminnastaan oikeusministeriölle, jolla on oikeus vahvistaa notaarien toimintaa koskevia sääntöjä ja toteuttaa heitä koskevia kurinpitotoimia. Notaarin ammatin muututtua vapaaksi ammatiksi notaariliitto (*Ordem dos Notários*) on vuodesta 2006 säännellyt notaaritoiminnan harjoittamista yhdessä oikeusministeriön kanssa. Notaariliitto valvoo, että notaarit noudattavat ammattieettisiä periaatteita, ja varmistaa, että notaarit toimivat yleisen edun mukaisesti heiltä edellytetyllä tavalla. Oikeusministeriöllä on kuitenkin notaarin ammatin luonteen vuoksi lakisääteinen väliintulo-oikeus.

Rekisterinpitäjät

Rekisterinpitäjät (*conservadores*) ovat valtion virkamiehiä, joiden tehtävänä on kiinteään omaisuuteen ja rekisteröitävään irtaimen omaisuuteen, liiketoimintaan ja yksityiselämän tapahtumiin liittyvien oikeustoimien ja -seikkojen kirjaaminen ja kuuluttaminen. Rekisterinpitäjien pääasiallisena tehtävänä on tarkastaa edellä mainittujen oikeustoimien ja seikkojen sekä niihin liittyvien asiakirjojen laillisuus sekä varmistaa, että rekisteröintiasiakirjoihin perustuvat oikeudet on määritelty asianmukaisesti ja lakisääteisen rekisteröinti- ja lainhuutovelvollisuuden edellyttämällä tavalla. Edellytysten täytyessä rekisterinpitäjät kirjaavat oikeustoimen tai -seikan rekisteriin.

Rekisterinpitäjät voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin sen mukaan, minkälaisia tehtäviä he hoitavat:

- **Väestörekisterin pitäjät** (*conservadores do registo civil*) hoitavat luonnollisten henkilöiden asemaa ja elämää koskevien oikeusseikkojen ja -toimien määrittelyyn ja julkisuuteen liittyviä tehtäviä. Heidän vastuullaan on tiettyjen tapahtumien, kuten lapsen syntymän, avioliiton, kuoleman, adoption ja äitiyden/isyyden tunnustamisen ja vahvistamisen rekisteröinti, avioeroon ja asumuseroon liittyvistä menettelyistä huolehtiminen sekä todistusten ja rekisteriotteiden antaminen.
- **Maarekisterin pitäjät** (*conservadores do registo predial*) hoitavat kiinteistöjen omistusoikeuksien lainhuudatukseen liittyviä tehtäviä, joilla varmistetaan kiinteistökauppoja koskeva oikeusturva.
- **Ajoneuvorekisterin pitäjät** (*conservadores do registo de veículos*) hoitavat rekisteröitävän irtaimen omaisuuden (esimerkiksi moottoriajoneuvojen, laivojen ja lentokoneiden) omistusoikeuksien julkisuuteen liittyviä tehtäviä. He pitävät julkista moottoriajoneuvo- ja perävaunurekisteriä niiden kauppaan liittyvän oikeusturvan varmistamiseksi.
- **Kaupparekisterin pitäjät** (*conservadores do registo comercial*) hoitavat yksityisten elinkeinonharjoittajien, yhtiöiden ja kaupallisen yhtiön muodossa toimivien siviilioikeudellisten yhtiöiden, rajavastuuyhtiöiden ja muiden kaupparekisteriin ilmoitettavien oikeushenkilöiden aseman julkisuuteen liittyviä tehtäviä, jotta varmistetaan liiketoimia koskeva oikeusturva.

Rekisterinpitäjän ammattiin pääsy edellyttää portugalilaisessa yliopistossa suoritettua oikeustieteen tutkintoa tai vastaavaa akateemista pätevyyttä sekä soveltuvuustestien, rekisterinpitöön liittyvän täydentävän kuusi kuukautta kestävä yliopistokoulutuksen, vuoden kestävä harjoittelun ja loppukokeen suorittamista. Hakijoita arvioidaan kaikissa näissä menettelyvaiheissa, ja epäonnistuminen voi johtaa hakijan karsiutumiseen. Tähän hakumenettelyyn haetaan kirjaamo- ja notariaattiviraston (*Instituto dos Registos e do Notariado*) järjestämässä avoimessa kilpailussa.

Kirjaamo- ja notariaattivirasto (*Instituto dos Registos e do Notariado*) johtaa, koordinoi, tukee, arvioi ja valvoo rekisteritoimistojen toimintaa.

Tuomioistuimen virkamiehet

Tuomioistuimen virkamiehet (*oficiais de justiça*) ovat oikeuslaitoksen virkamiehiä (*funcionários de justiça*), joiden tehtävänä on mm. avustaa tuomioistuimen ja syyttäjälaitoksen toiminnassa. Tuomioistuimen virkamiehet voivat toimia myös tietotekniikan, hallinnon tai jonkin teknisen erityisalan tehtävissä, avustavissa tehtävissä tai kunnossapitotehtävissä.

Tuomioistuimen virkamiehen uralle voi hakeutua toimimalla ensin tuomioistuin- ja syyttäjälaitoksen avustavissa tehtävissä, esimerkiksi hakemalla avustavaksi kirjaajaksi (*escrivão auxiliar*) tai avustavaksi oikeusvirkamieheksi (*técnico de justiça auxiliar*). Näihin virkoihin voidaan nimittää henkilö, joka on suorittanut ammattiin valmentavan kurssin ja läpäissyt hakumenettelyn.

Tuomioistuimen virkamiesten toimintaa säännellään erillisellä oikeusvirkamiehiä koskevalla ohjesäännöllä (*Estatuto dos Funcionários de Justiça*), joka on vahvistettu 26. elokuuta 1999 annetussa laissa nro 343/1999. Tuomioistuimen virkamiehillä on merkittävä rooli kansainvälisessä oikeudellisessa yhteistyössä ja erityisesti EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa.

Oikeushallintovirasto (*Direção-Geral da Administração da Justiça*) on oikeusministeriön alainen elin, joka vastaa virkamiesten palkkauksesta, johtamisesta ja hallinnosta.

Tuomioistuinvirkamiesten neuvosto (*Conselho dos Oficiais de Justiça*) arvioi tuomioistuinten virkamiesten ammattipätevyyden ja toteuttaa heihin kohdistuvia kurinpitotoimia.

Sovittelijat

Lain nro 29/2013 (annettu 19.4.2013) 2 §:n b momentissa säädetään, että sovittelija (*mediator*) on riippumaton ja puolueeton kolmas osapuoli, jolla ei ole toimivaltaa määrätä ratkaisua riitaan mutta joka auttaa asianosaisia pääsemään sovintoon, jolla riita saadaan ratkaistua. Kyseisessä laissa myös määritellään Portugalissa toimivien sovittelijoiden asema ja säädetään sovittelijoiden kirjaamisesta julkisissa sovittelujärjestelmissä käytettävien sovittelijoiden luetteloihin. Luetteloihin kirjattavat sovittelijat valitaan erillisessä valintamenettelyssä, jota koskevat edellytykset on vahvistettu asetuksessa (*portaria*) nro 282/2010 (annettu 25.5.2010).

Sovittelijoiden työ on erittäin tärkeää, sillä he auttavat asianosaisia pääsemään sovintoon. Näin helpotetaan yhteiskuntarauhan säilymistä ja myös palauttamista. Portugalissa toimii perhe-, työ- ja rikosasioihin erikoistuneita sovittelijoita. Sovittelun alalla ei toimi valtiosta riippumattomia järjestöjä. Yksityiset organisaatiot kuitenkin tarjoavat sovittelupalveluja ja koulutusta sovittelijoille.

Sovittelijoita koskevaa valtakunnallista ammattieettistä ohjesääntöä ei ole. Edellä mainittuun sovittelua koskevaan lakiin (*Lei da Mediação*) sisältyy kuitenkin sovittelijoiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva luku. Sovittelijoiden on noudatettava myös sovittelijoita koskevia eurooppalaisia menettelysääntöjä, jotka ovat osa heidän koulutustaan.

Sovittelijoiden toimintaa valvotaan osana julkista sovittelujärjestelmää, joka on jaettu kolmeen osaan eli siviili-, työ- ja rikosasioihin. Näitä kutakin julkisen sovittelujärjestelmän osaa hallinnoi julkinen viranomainen, joka määrittää sen perussäännössä.

Portugalissa julkiset oppilaitokset eivät tarjoa sovittelijoiden koulutusta, vaan koulutuksesta vastaavat oikeuspolitiikan viraston (*Direção Geral da Política de Justiça, DGPJ*) hyväksymät yksityiset organisaatiot. Ne hyväksytään asetuksessa (*portaria*) nro 345/2013 (annettu 27.11.2013) vahvistetuksi edellytyksin ja erityistä huomiota kiinnitetään niissä tarjottavan koulutuksen laadukkuuteen.

Oikeuspolitiikan virasto (*DGPJ*) hallinnoi julkisia sovittelujärjestelmiä vaihtoehtoisista riidanratkaisumenetelmistä vastaavan yksikkönsä (*Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios, GRAL*) välityksellä. Vaikka DGPJ ei varsinaisesti välitä tietoja siitä, miten sovittelijan löytää, se ylläpitää kuitenkin luetteloja sovittelijoista. Sovittelijat voivat hakea kirjaamistaan luetteloihin osallistumalla valintamenettelyyn, jota koskevat säännöt on vahvistettu asetuksella (*portaria*) nro 282/2010 (annettu 25.5.2010).

Lisätietoja on sivulla <http://www.dgpj.mj.pt/>.

Selvittäjät

Selvittäjien (*administrador judicial*) tehtävänä on valvoa ja koordinoita erityiseen saneerausmenettelyyn liittyviä toimia sekä hallinnoida ja realisoida pesän omaisuutta maksukyvyttömyysmenettelyssä. Selvittäjällä on toimivalta toteuttaa kaikki toimet, jotka hänelle on annettu joko yhtiöjärjestyksen tai lain nojalla. Menettelyn yhteydessä toteutettavien toimien mukaan selvittäjä voidaan nimittää tilapäiseksi toimitsijamieheksi, pesänhoitajaksi tai uskotuksi mieheksi.

Selvittäjien ohjesääntö (*Estatuto do Administrador Judicial*) vahvistetaan laissa nro 22/2013 (annettu 26.2.2013).

Selvittäjien on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) heillä tulee olla tehtävään soveltuva loppututkinto ja riittävä työkokemus
- b) heidän on suoritettava alan kuuden kuukauden harjoittelu
- c) heidän on läpäistävä harjoittelun aikana saatuja tietoja mittaava pääsykoe
- d) he eivät saa olla tilanteessa, jonka vuoksi he olisivat estyneitä hoitamaan tehtäviä
- e) heillä on oltava tehtävien hoitamisen edellyttämä soveltuvuus.

Selvittäjäksi ryhtymistä ja tehtävässä toimimista valvoo oikeudellisten avustajien lautakunta (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares da Justiça, CAAJ*).

Patenttiasiamies

Patenttiasiamies (*Agente Oficial da Propriedade Industrial*) on teollisoikeuksiin erikoistunut asiamies, jonka palveluja yritykset ja yksityishenkilöt voivat käyttää puolustaakseen paremmin oikeuksiaan ja etujaan.

Patenttiasiamiehinä voivat toimia kansallisen teollis- ja tekijänoikeusviraston (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*) hyväksymät henkilöt. Patenttiasiamiehet voivat hoitaa teollisoikeuksiin liittyviä tehtäviä asiakkaidensa puolesta ja lukuun ilman valtakirjaa.

Kansallisen teollis- ja tekijänoikeusviraston hyväksymänä patenttiasiamiehenä toimimista koskevat säännöt on vahvistettu asetuksessa (*decreto-lei*) nro 15/95 (annettu 24.1.1995).

Maksuttomia oikeudellisia palveluja tarjoavat organisaatiot

Portugalin oikeusministeriö vastaa yhteistyössä asianajajaliiton ja paikallisviranomaisten kanssa siitä, että kaikkialla Portugalin alueella toimii oikeusaputoimistoja (*Gabinetes de Consulta Jurídica*), joissa kansalaiset voivat saada alan ammattilaisilta maksutonta oikeudellista neuvontaa. Oikeusaputoimistojen luettelo ja niiden yhteystiedot ovat saatavilla esimerkiksi oikeuspolitiikan viraston (*Direção-Geral da Política de Justiça, DGPJ*) (<http://www.dgpj.mj.pt>) verkkosivustolta.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 24/10/2016